

Grip op de mini-samenleving

Iliass El Hadioui

Wetenschappelijk Docent Pedagogiek/Onderwijskunde (EUR)
Programmaleider De Transformatieve School
Onderzoeksleider Sociologie (VU)
Lid Onderwijsraad

Erasmus
University
Rotterdam

'Summer Learning Loss'

- * **'kwalitatieve'** en **'kwantitatieve'** benadering (Dumont & Ready, 2020)
- * Wisselend beeld omtrent het effect van zomerscholen: van een versterking van de kansenongelijkheid tot een versterking van de kansengelijkheid (Quinn & Polikoff, 2017)
- * Groeiende verschillen tussen scholen als motor achter kansenongelijkheid (McKinsey & Company, 2020)

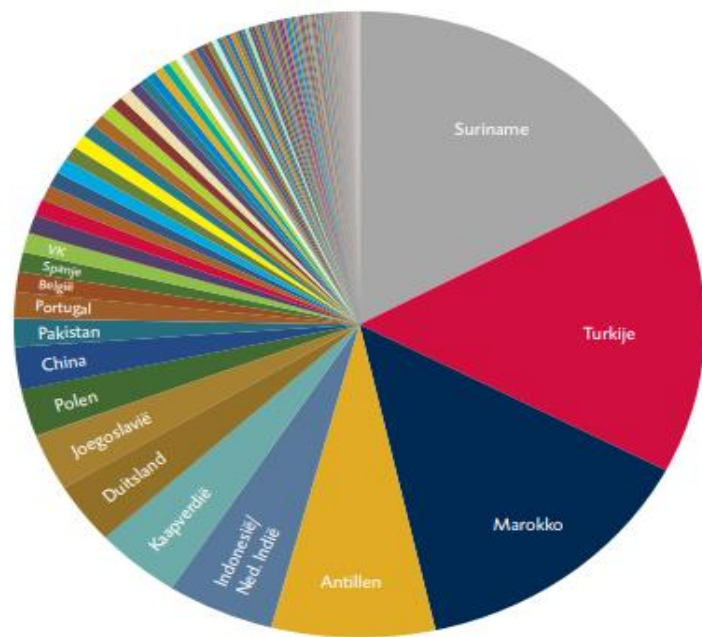
'Super-diversiteit': klas als minisamenleving

- * Amsterdam en Rotterdam als 'Majority-minority cities' (Crul, 2013: 12)
- * Groeiende 'diversiteit binnen de diversiteit' (Vertovec, 2007)

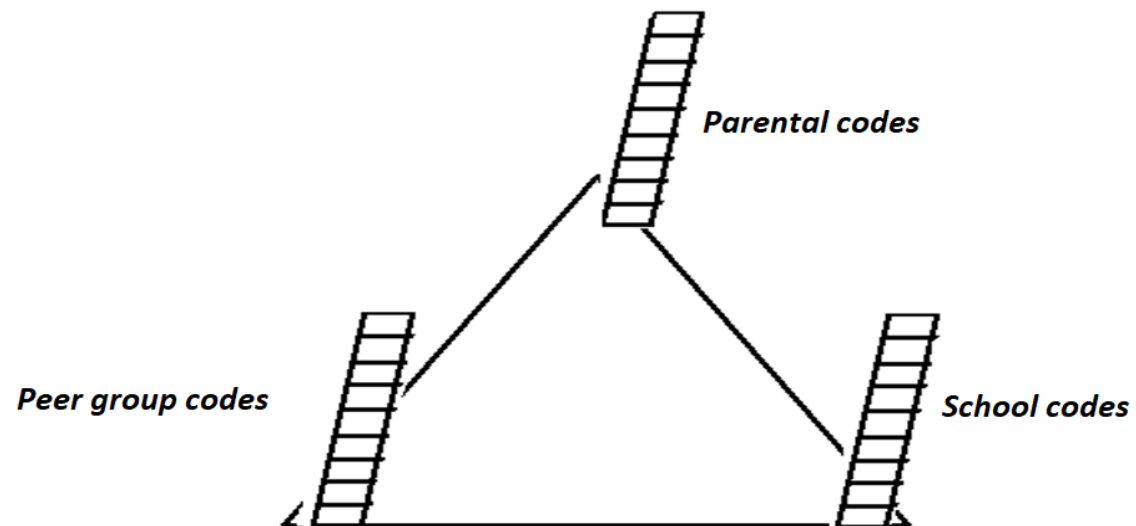

‘Super-diversiteit’ en de grote stad

Figuur 1.4. De bevolking met een migratieachtergrond van Rotterdam naar herkomstgroep, januari 2015

Switchen en Klimmen (El Hadioui et al., 2019)

In de 'mini-samenleving' van een schoolklas in een grootstedelijke omgeving kunnen de sociale en culturele codes van leerlingen en docenten van elkaar verschillen. Bij zijn mismatch bestaat het risico dat leerlingen de switch naar de schoolladder niet of onvoldoende maken en dat succes bij de klim uitblijft. Vroegtijdige schoolkultuur, een hoge participatie van ouders, lage tevredenheidscijfers en leraren zijn de ongewenste gevolgen.

Het boek biedt een fascinerend inzicht in de ervaringswereld van leerlingen en docenten. Wat maakt dat leerlingen de stap naar de schoolladder gaan zetten en hoe met succes gaan beklimmen? Hoe kijken zij tegen een houding in de klas aan? Wat verwachten zij van hun docenten? Waarom vinden zij hun stage zo belangrijk? Hoe kunnen docenten hun leerlingen motiveren? Welke rol kunnen schoolleiders spelen bij het scheppen van een zo goed mogelijk leerklimaat?

Op basis van observaties tijdens lessen en interviews met leerlingen en docenten worden in dit boek verrassende inzichten getrokken. Stads- en onderwijssocioloog Iliaz El Hadioui, bekend van Hoe de straat de school binnenrijgt, en zijn onderzoeksteam op de Vrije Universiteit Drenen een belangrijk boek dat de noodzaak van de hervorming van de schoolcultuur aantoonde.

WWW.UITGEVERIJ.VANGENNEP.NL

Uitgeverij vanGennep

SWITCHEN EN KLIMMEN

Over het switchgedrag van leerlingen en de klim op de schoolladder in een grootstedelijke omgeving

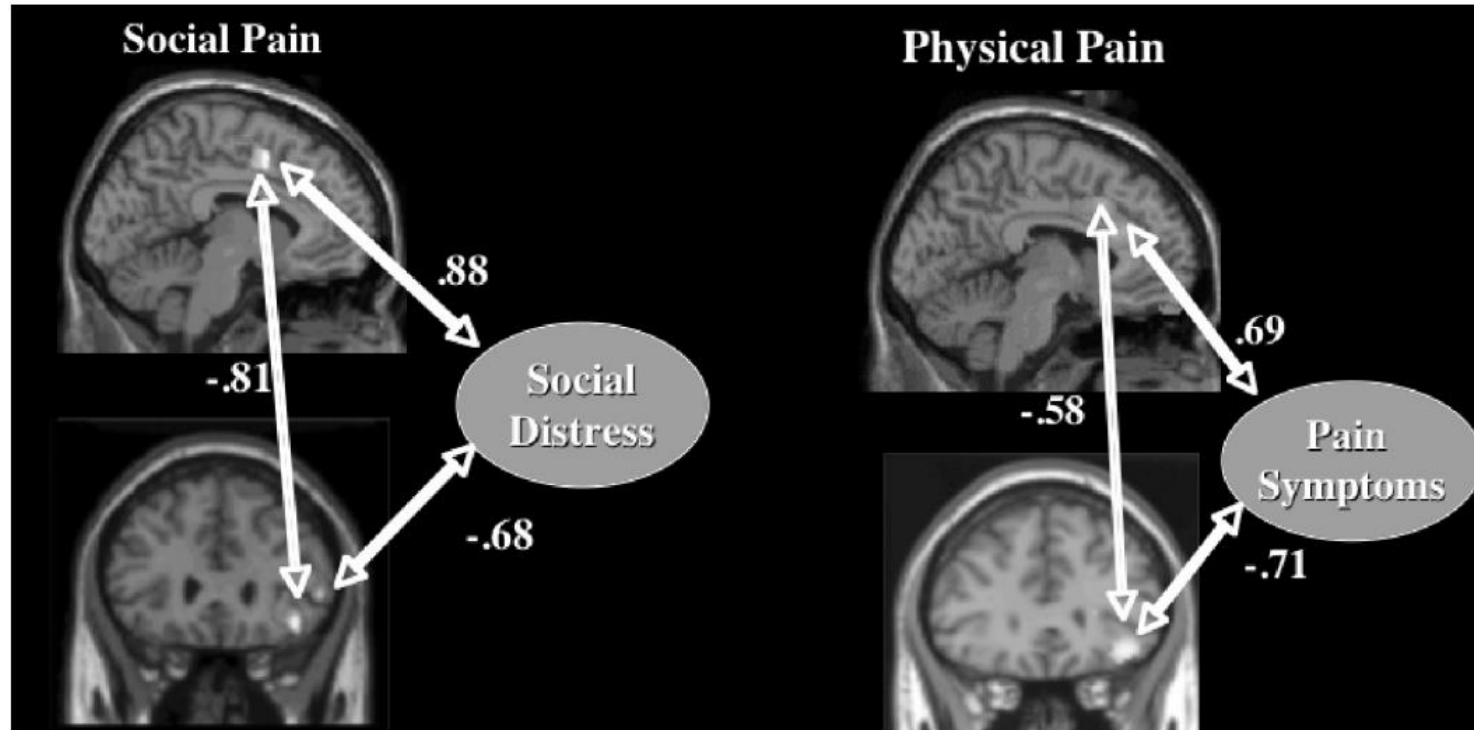
Iliaz El Hadioui
Marieke Slootman
Zozo El-Akabawy
Maame Hammond
Anne Lisa Mudde
Sofie Schouwenburg

Keerzijde van de medaille

De Haan et al. (2015):

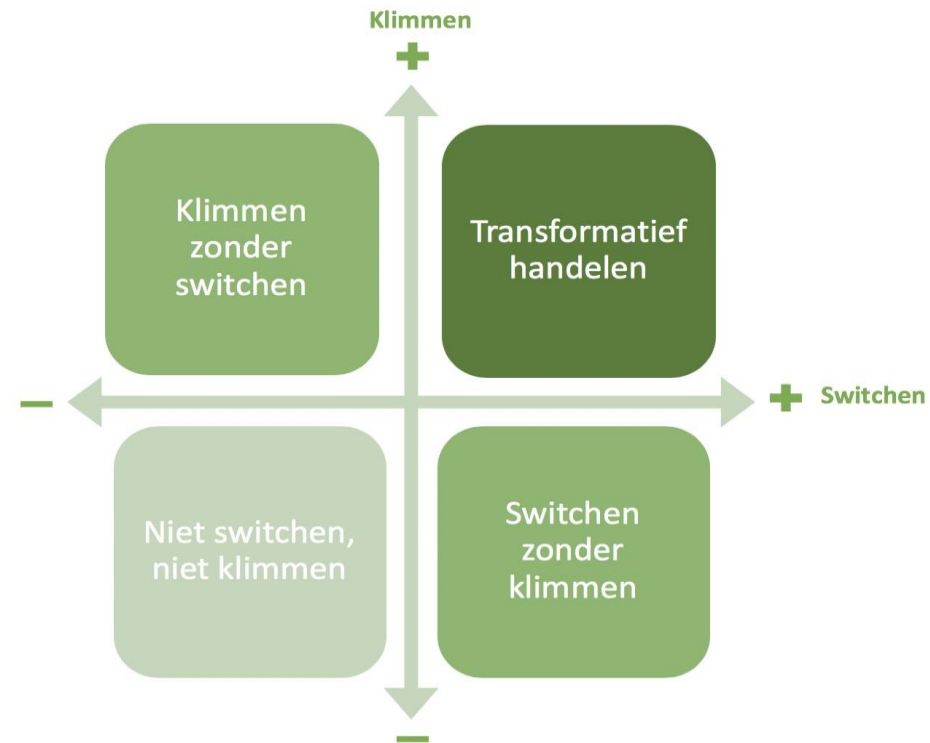
De notie van negatief sociaal kapitaal. Belemmerende factoren of mechanismen in het proces van sociale mobiliteit. Bv. Onderdeel zijn van een gesloten netwerk met daarbinnen maatschappelijk deviante codes, een slachtofferhouding of een minderwaardigheidscomplex.

‘Sociale pijn’ (Eisenburger & Lieberman, 2004)

Switch- en klimrepertoires

(El Hadioui et al., *fc*)

Kansenongelijkheid en 'verborgen' mechanismen

- * Noch switchen, noch klimmen: **ludificering** (school als 'buurthuis', 'speelplaats')
- * Switchen zonder (collectief) klimmen: 'mattheus-effect'
- * (individueel) klimmen zonder switchen: 'Acting-white-syndroom'
- * (Collectief) klimmen na het switchen: **transformatie via self-efficacy**

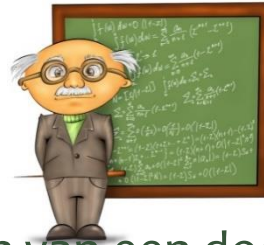
Effectief 'klimgedrag' op de schoolladder

(Hattie, 2008)

- * Student Self-Efficacy (40-60 %)

Het geloof in het eigen kunnen van een leerling om succesvol te klimmen

- * Teacher Self-Efficacy

Het geloof in het eigen kunnen van een docent om studenten te laten klimmen op de schoolladder

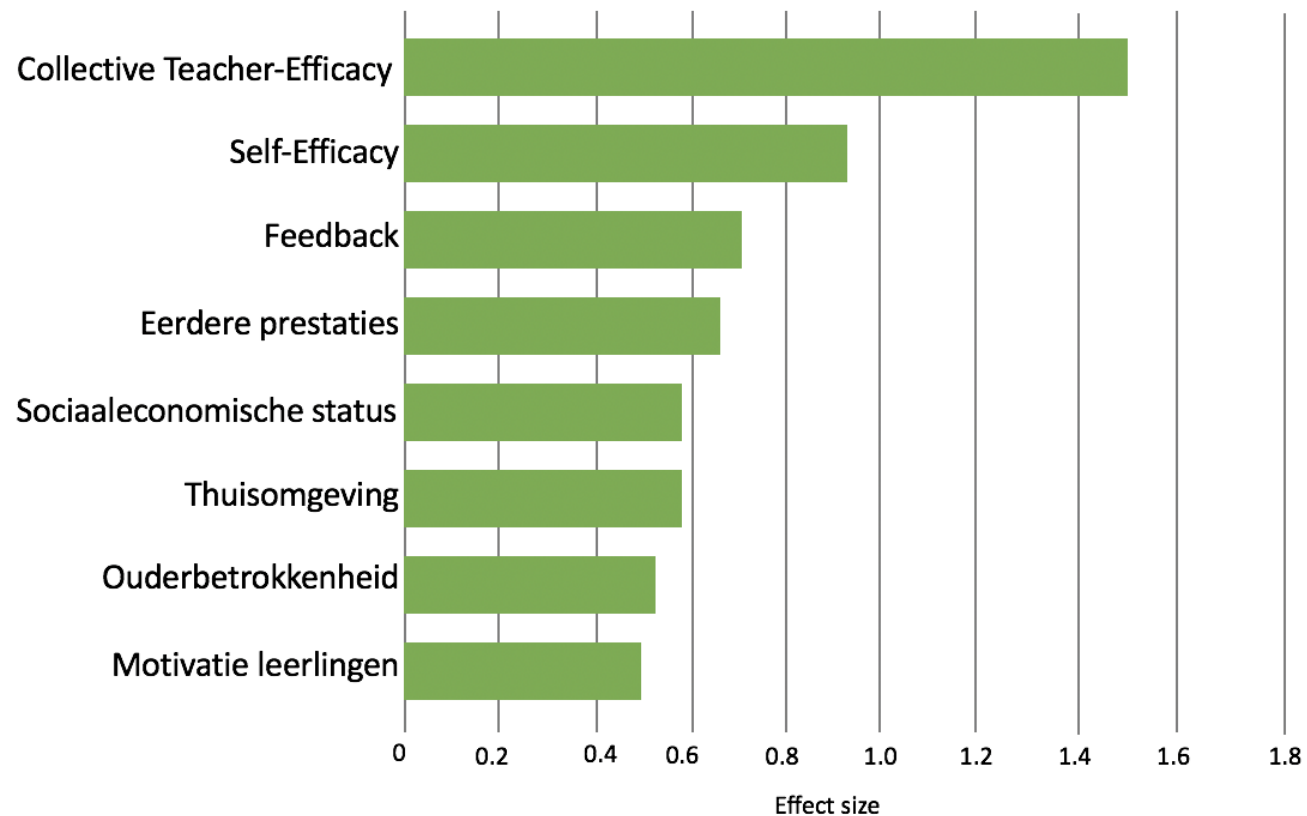
- * Teacher Collective-Efficacy

Een gezamenlijk geloof binnen het docententeam om studenten te laten klimmen op de schoolladder

Effectief 'klimgedrag' op de schoolladder

(Donohoo, Hattie & Eels, 2018)

Invloed op leerling prestaties

Psychologisch kapitaal: bronnen van geloof in eigen kunnen (self efficacy)

(Bandura, 1997)

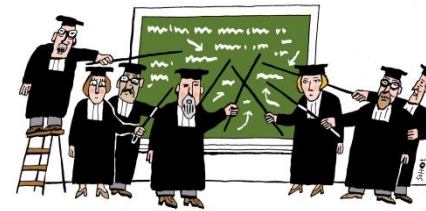
Mastery experiences

Aanmoeding,
opbouwende feedback

Mastery experiences waarnemen

Regulering emoties

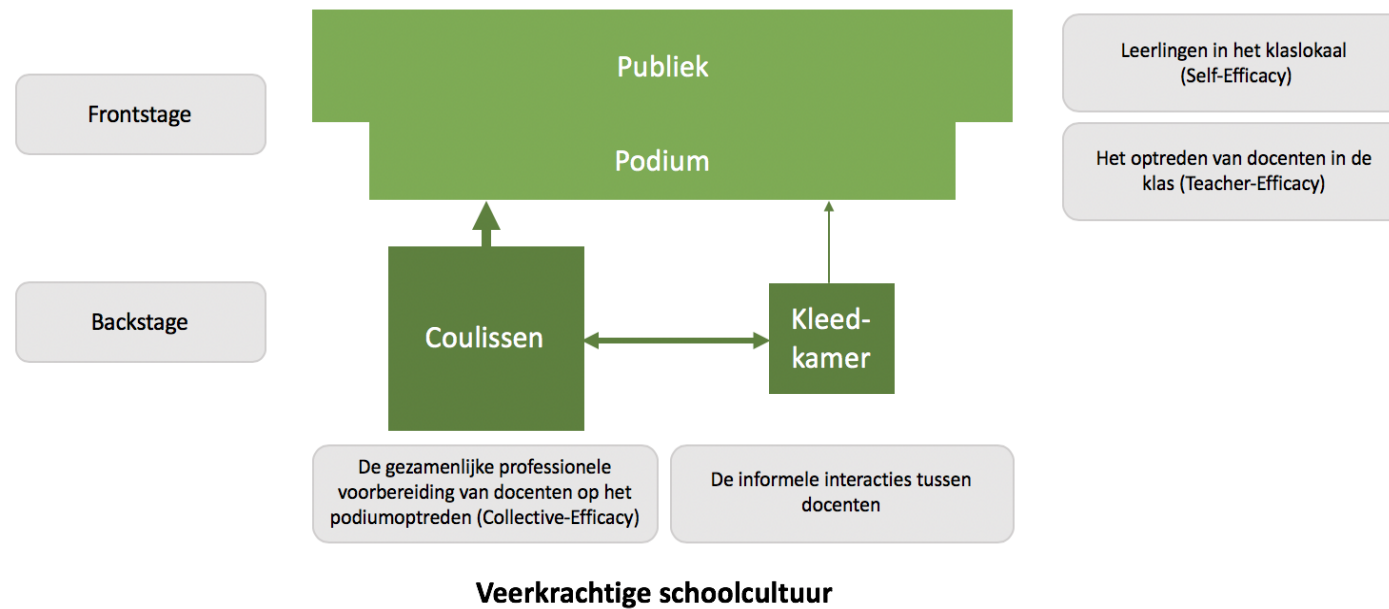

Collective Efficacy

- * **Geheel is meer dan de som der delen; principe van ‘rugdekking’**
- * **We werken samen op de punten waar we het eens over zijn en we werken elkaar niet tegen op de punten waar we het niet eens over zijn..**
- * Heeft ook een positieve invloed op leerling prestaties, door o.a.: effectieve groepsprocessen, meer tevredenheid onder leraren en elkaar assisteren met lesgeven. (Stephanou et.al, 2013).
- * Wederkerigheid relatie tussen Collective-Efficacy en studiesucces (Hoy, Sweetland, & Smith, 2002).
- * **Een gemeenschappelijk normatief kader is onderdeel van een sterke collective efficacy!**
- * **Hoge Collective-Efficacy organisaties kenmerken zich door relatief grote coulissen**

De dramaturgische lens: over het 'podium', de 'coulissen-ruimte' en de 'kleedkamer'

(Goffman, 1959; El Hadioui, et al., fc.)

Transformatie van de cultuur vanuit de 'coulissen-ruimte' (Muhammed, 2012; 2017)

Typologie Mindset Professionals (Muhammed, 2012; 2017)

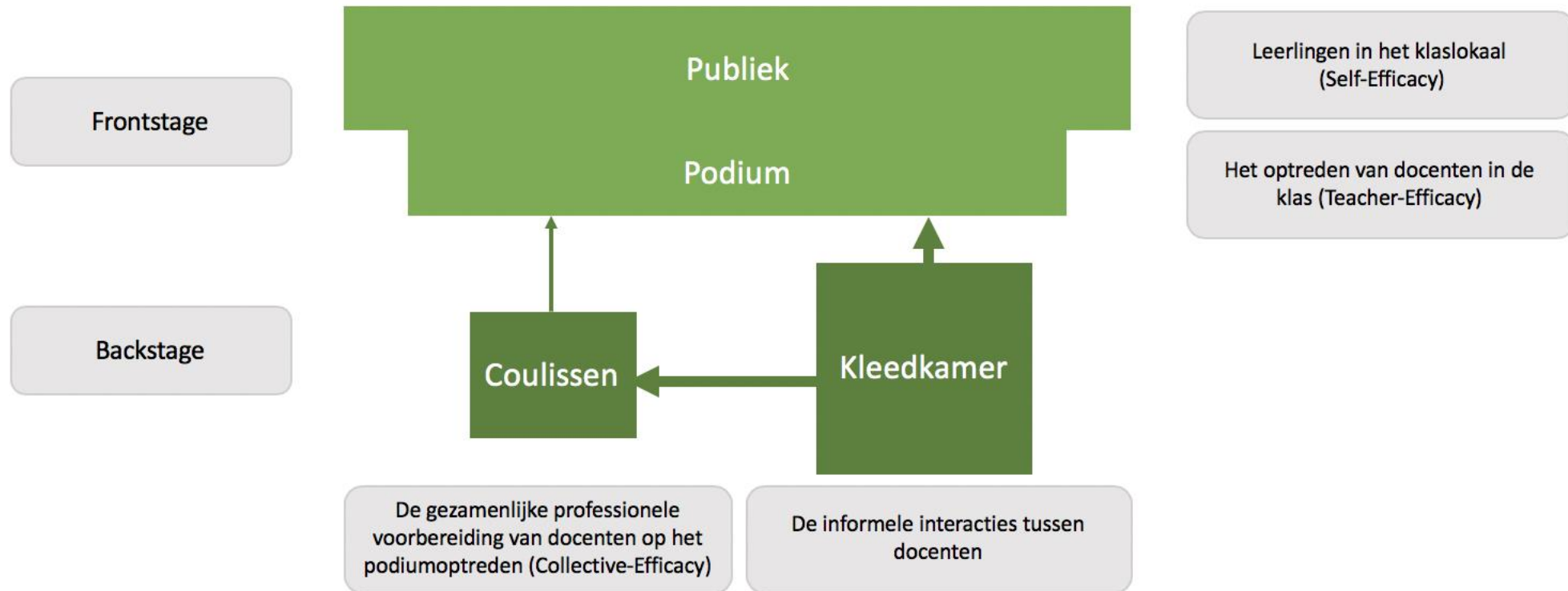
- * Believer
- * Tweener
- * Survivor
- * Fundamentalist

Verbreding en verdieping van de 'coulissen-ruimte'

- * Mindset 'Believers' gedijt in brede coulissen
- * Mindset 'Fundamentalists' gedijt in brede kledkamers

De dramaturgische lens: over het 'podium', de 'coulissen-ruimte' en de 'kleedkamer'

(Goffman, 1959; El Hadioui, et al., fc.)

Toxic schoolcultuur

De balans tussen uniformiteit en diversiteit

- * Wat betreft de basale ‘verkeersregels’ op school geldt: *hoe meer uniformiteit, des te meer effectiviteit*
- * Wat betreft de pedagogisch-didactische stijlen geldt: *hoe meer diversiteit, des te meer effectiviteit*

Reflectievraag 'Podium'

- * Welke structurele interventielijn is nodig op mijn school om het pedagogisch-didactisch handelen duurzaam te richten op:
 1. Versterking van het geloof in eigen kunnen van leerlingen

Reflectievraag 'coulissen-ruimte'

* Welke interventies zijn nodig in de 'coulissen-ruimte' om deze transformatie te organiseren en te borgen?

1. Verbreding
2. Verdieping

Verbreding en verdieping van de 'coulissen-ruimte' van leerlingen

- * *Natuurlijke 'coulissen'* (lob, burgerschap, mentoruren etc.)
- * *Vormende 'coulissen'* (sportteam, Stads- en schooldebatten, bibliotheek op school, mediawijsheid etc.)
- * *Onderwijskundige 'coulissen'* (leerlingenraad, actief meedenken en meebeslissen over thema's, driehoeksgesprekken etc.)

Verbreiding en verdieping van de 'coulissen-ruimte' van leerlingen

1. Verkennen verbreding: infrastructuur

2. Verkennen verdieping:

- * *Welke invulling van de activiteiten in de coulissen-ruimte van leerlingen versterkt de persoonsvorming met behoud van de hogere doelen van kwalificeren en socialiseren?*
- * *Waar zit precies de spanning tussen de hogere doelen bij deze invulling?*